

En 10 års plan for psykiatrien

Flere og flere mennesker får brug for hjælp i psykiatrien. Det gælder vores børn og unge, der tidligt mærker forventningspresset i uddannelsessystemet, på sociale medier og fra samfundet. Det samme gælder de voksne. For selvom stigningen i dårligt mentalt helbred er størst blandt unge kvinder, så ses tendensen i næsten alle aldersgrupper. Lidelser som stress, angst og depression er efterhånden blevet de nye store folkesygdomme, hos både børn og voksne. Det medfører et kæmpe pres på vores sundhedsvæsen og stiller samtidig store krav til den forebyggende indsats i kommuner, på skoler og i vores uddannelsessystem.

På syv år er der sket en fordobling af børn med psykiske diagnoser som ADHD, autisme, depression eller angst. I 2017 var det 9 procent af alle børn, der havde fået en psykisk diagnose, inden de gik ud af 9. klasse.¹ Siden 2009 er antallet af børn og unge, som bliver behandlet i psykiatrien, mere end fordoblet. Og i 2018 var der mere end 33.000 børn og unge, som fik behandling. Antallet af patienter i voksenpsykiatrien er også steget voldsomt. Og i 2018 fik over 120.000 voksne mennesker behandling i psykiatrien².

Derfor tror vi heller ikke på, at man kan løse alle udfordringer i psykiatrien med et snuetag. Fra den ene dag til den anden. Det kræver et langt sej træk og en langsigtet plan. En plan, hvor vi tænker 10 år frem og med klare, realistiske visioner lægger spor ud til en mere moderne psykiatri, der er ligestillet med andre sygdomsområder. Og hvor vi er gode til både at forebygge og til at helbrede. Vi mener der er behov for store visioner. Og en realistisk tilgang til, hvordan vi på den lange bane når derhen, hvor psykiske sårbarhed og sygdom behandles på lige fod med fysiske lidelser.

Vi skal blive bedre til at sætte ind, før det går galt. Det skal ikke være nødvendigt at have en diagnose før man kan få hjælp. Den vigtigste forudsætning for at skabe bedre forhold for de mennesker, der bliver ramt af psykiske lidelser, er at stoppe den store tilgang til psykiatrien. At sørge for, at færre bliver syge.

Det kræver, at vi bliver bedre til at forebygge. At vi sætter ind i skolen. At vi holder op med at presse vores unge og i stedet giver dem rum og plads til at udfolde og udvikle sig. Og at vi bliver bedre til at behandle, når sygdommen rammer.

Derfor foreslår Socialdemokratiet 11 tiltag, på baggrund af 5 principper, som både skal sikre, at færre bliver syge, og at dem, som allerede er blevet syge, får bedre hjælp.

---

¹ KL, 9. april 2018

² Danske Regioner, maj 2019

Indhold

Princip 1: Børn og unge skal ikke indlægges i psykiatrien for at kunne få hjælp

1. **Udvidelse af PPR.** Den pædagogiske psykologiske rådgivning i skolerne skal udvides fra kun at have en konsulentfunktion til at tilbyde egentlig forebyggelse, støtte og behandling. Og til at omfatte unge også på ungdomsuddannelser. PPR skal udøve en fremskudt og opsøgende indsats i daginstitutioner, på skoler og uddannelsesinstitutioner og for eksempel kunne tilbyde både samtaleterapi og familierådgivning. PPR skal ud på skolerne, tæt på eleverne og være tilstede og tilgængelige i hverdagen, så elever og lærere let kan komme i kontakt med dem og få vejledning eller en god snak.
2. **Gratis psykologhjælp til børn og unge.** Socialdemokratiet vil udvide den eksisterende ordning for psykologhjælp, som egen læge kan visitere til. Med Socialdemokratiets forslag vil det blive gratis for alle i aldersgruppen 6-18 år at få psykologhjælp, hvis man lider af let til moderat angst og depression og har fået en henvisning fra egen læge. I dag kan egen læge kun henvise til psykologbehandling, hvis man er over 18 år og lider af let til moderat angst eller depression. For aldersgruppen 18-20-årige er der ingen egenbetaling, mens der for de øvrige aldersgrupper er egenbetaling på 40 pct.

Princip 2: Opgør med ulighed

3. **Psykiatrien skal på finansloven.** Psykiatrien har brug for varige investeringer frem for kortsigtede projekter og puljer. Derfor mener Socialdemokratiet, at psykiatrien skal forhandles som en del af finanslovsforhandlingerne samt indgå i de årlige aftaler mellem stat, kommuner og regioner.
4. **Sundhedstjek til mennesker med psykisk sygdom og handicap.** Der er stadig alt for stor ulighed i levealder og gode leveår for mennesker, som lever med alvorlig psykisk sygdom eller handicap. Derfor foreslår Socialdemokratiet at indføre et årligt sundhedstjek for mennesker, som har en betydelige kognitive eller psykiske funktionsnedsættelser

Princip 3: Ingen patienter skal udskrives for tidligt

5. **Flere sengepladser.** Ingen patienter skal udskrives for tidligt, fordi der ikke er senge nok. Derfor skal psykiatrien udbygges både på kort og lang sigt. Socialdemokratiet vil, som en start oprette 100 flere sengepladser i psykiatrien. Heraf skal der oprettes 50 helt nye sengepladser og frigøres yderligere 50 gennem en bedre udnyttelse af kapaciteten. Det skal blandt andet ske gennem et styrket samarbejde med kommunerne, sådan at færdigbehandlede patienter kan udskrives hurtigere og visiteres til relevante tilbud i kommunen. De 100 sengepladser skal ses som en begyndende udbygning af psykiatrien. Og som en del af den 10 års plan, som skal føre os derhen, hvor psykiatrien er ligestillet med andre sygdomsområder.
6. **Fleksibel overgang mellem børne- og ungepsykiatrien.** De unge er ikke rigtigt voksne og ikke rigtigt børn. Alligevel ender unge med psykisk sygdom ofte i voksenpsykiatrien sammen med mere alvorligt psykisk syge patienter. Eller får ikke den rette hjælp i børnepsykiatrien. Socialdemokratiet vil etablere en særskilt ungepsykiatri for unge op til ca. 25 år. Målgruppen for ungepsykiatrien skal ikke være fast defineret, men bero på en individuel vurdering af den unges modenhed. Der skal således være fleksible overgange fra børnepsykiatri til ungepsykiatri og fra ungepsykiatri til voksenpsykiatri afhængigt af den enkelte unges behov

7. **Psykiatri skal fylde mere på den lægelige videreuddannelse.** Socialdemokratiet vil nytænke KBU'en, så psykiatri kommer til at vægte højere, og flere læger kommer ud i psykiatrien som en del af deres lægelige videreuddannelse.

Princip 4: Ingen skal falde mellem to stole

8. **En Psykiatri-brobygger i kommunen.** Socialdemokratiet vil udbrede ordning med brobyggere i kommunerne, som skal være tovholder på videre behandling, genoptræning, uddannelse, beskæftigelse og sociale forhold for både børn, unge og voksne. Særligt børn og unge risikerer at blive tabt mellem flere stole, når de udskrives. Og vi skylder dem en særlig opmærksomhed for at forhindre, at de bliver kronikere, som ryger ud ind af psykiatrien resten af deres liv. Psykiatri-brobyggeren skal være den indgang til hjælp, som både patienter og pårørende kan tage fat i.
9. **Udbredelse af botilbudsteams.** Botilbudsteamet skal hjælpe patienten fysisk fra behandling i psykiatrien til deres botilbud - og fungere som en koordinerende og løbende tovholder for de mest syge borgere.
10. **Et samlet tilbud for misbrug og psykisk sygdom.** Der skal oprettes et samlet tilbud, hvor mennesker med både psykisk sygdom og misbrug kan behandles. I dag falder mange patienter mellem to stole, fordi behandlingen for den psykiske sygdom foregår på sygehuset i psykiatrien, og behandlingen for misbrug i regi af kommunerne på et behandlingssted. Næsten halvdelen af alle patienter med skizofreni og hver tredje med depression har også misbrug. Der er behov for at samle indsatserne, for den store gruppe af mennesker med dobbeltdiagnoser, under én myndighed, så de kan få behandling for begge deres sygdomme samtidigt.

Princip 5: Ingen medarbejdere skal udsættes for vold og overgreb

11. **Beskytte personale mod vold.** På baggrund af en lang række sager med vold, overgreb og sågar drab på bosteder og i psykiatrien, har Folketinget allerede taget en række tiltag for at beskytte personalet bedre. Der er bl.a. oprettet 150 nye pladser, hvor de farligste og mest syge borgere kan være i en længere periode. Men vi er ikke i mål endnu. Vi skal gøre mere for at sikre vores personale ved bl.a. at oprette og udbrede botilbudsteams og oprette udgående funktioner, hvor personalet i psykiatrien hjælper i de kommunale tilbud.